

SAMEN SOCIAAL STERKER

Een bloemlezing van innovatieve samenwerking in de basisondersteuning

Samen sociaal sterker. Dat is ons uitgangspunt én daar staan we voor. We investeren in een veerkrachtige, gezonde en sociale stad 's-Hertogenbosch. Als partners in de basisondersteuning staan we voor belangrijke maatschappelijke opgaven. Denk aan bestaanszekerheid voor iedereen, aandacht voor mentale kwetsbaarheid bij jong én oud, ontwikkeling van sociale samenhang in buurten en wijken en vasthouden van zorg voor de meest kwetsbaren in de stad.

Daarbij hebben we iedereen nodig. Niet alleen elkaar, maar ook tal van informele netwerken in het Bossche en vele maatschappelijke organisaties op het gebied van zorg, wonen, werken en veiligheid. Samen zetten we in op preventie en kunnen we schakelen, praktische oplossingen aanreiken, kennis delen en brengen naar de juiste plek.

Samenwerking is onze kracht. 's-Hertogenbosch is een stad van elkaar kennen en gekend zijn. In onze basisondersteuning kennen we inwoners en we begrijpen wijken. We weten dat de ene inwoner een opstapje nodig heeft en de ander een ladder. Veel is mogelijk en daarbij zijn wij het lopend vuurtje; we brengen kracht, kennis en praktische steun en steun naar waar dat nodig is. Voortdurend zoeken we daarin de samenwerking met onze maatschappelijke partners. En superbelangrijk: zij zoeken ons óók op. Samen versterken we het sociaal kapitaal van de stad.

's-Hertogenbosch is een stad in verandering. In de basisondersteuning merken we dat op als geen ander. We ontwikkelen nieuwe vormen van support dichtbij mensen en/of snelle schakelmomenten met partners. Dat doen we omdat de stad erom vraagt. We geven voorbeelden van onze actuele en innovatieve activiteiten en vooral onze slimme samenwerking. Met tal van gewaardeerde partners werken we aan betaalbare en efficiënte ondersteuning en bereiken we inwoners die niet vanzelf aanhaken. Met preventie en vroegsignaleren voorkomen we erger zodat niemand tussen wal en schip raakt. Samen innoveren, is broodnodig. We zijn trots op onze inzet.

Januari 2024 - Farent, GGD Hart voor Brabant, Humanitas, MEE de Meent Groep

Intensief informeel in contact

We hebben elkaar nodig

De stad 's-Hertogenbosch kent meer dan 45 vrijwilligersinitiatieven, georganiseerd in het Netwerk Informele Ondersteuning (NIO). De Buurteams van Farent en MEE benutten deze informele kracht en ervaringskennis! Er zijn ontelbaar veel voorbeelden van contact en samenwerking met vrijwilligers. Zij kennen mensen in hun wijk en hebben enorm veel praktische kennis over informele hulp en voorzieningen in de wijken. Farent en MEE brengen deze kennis en informele verbanden verder via de eigen structuren. Denk bijvoorbeeld aan mensen die bij het Buurteam even in ondersteuning zijn, maar die ook gaan koffiedrinken in de wijk en contacten opbouwen met betrokken vrijwilligers of anderen. Of bewoners die, dankzij de contacten met vrijwilligers, via Farent of MEE weer verwezen worden naar kledingbeurzen in de buurt of de stedelijke speelgoedbank. Informele verbanden zoals Coppennikkel of Resto van Harte hebben een grote verbindende rol én een signaleringsfunctie. Waar situaties meer tijd of specifieke expertise vergen, stappen de professionals van Farent of MEE erin. Zo voortdurend zijn vrijwilligers en professionals samen actief in de stad en zoeken zij de verbinding; niet altijd meteen zichtbaar maar sterker dan je zou denken!

Regie geven over het eigen leven

Training positieve gezondheid

Positieve gezondheid is een andere manier van denken over gezondheid van mensen. Daarbij ligt niet de nadruk op de aanwezigheid van ziekten of bepaalde overmogens. Er is juist focus op het verkrijgen van of versterken van meer regie over het eigen leven. De GGD is aanjager van positieve gezondheid. Maar ook de partners in de basisondersteuning werken vanuit dit concept. Zo organiseert Farent samen met GGD en 'S-Port de cursus positief gezond ouder worden voor senioren die gezond en gelukkig oud willen worden en daar zelf een steentje aan bij willen dragen. Humanitas gaat graag het gesprek aan met eigen vrijwilligers en inwoners over alle aspecten die invloed hebben op onze gezondheid. Daartoe zijn allereerst de coördinatoren getraind. Via voorlichting worden zij gestimuleerd om positieve gezondheid in te brengen. Aansluitend worden ook de vrijwilligers getraind rondom positieve gezondheid.

Meteen samen schakelen

Relatie, Ouderschap en Scheiding

In Nederland krijgt elk kwartier een kind tussen 0-18 jaar te horen dat ouders uit elkaar gaan. Sinds 2021 werken consulenten van Farent en Humanitas, nog vóórrijgend aan de Buurteams, aan (lichte) scheidingsvragen die binnenkomen via KOO. De professionals Relatie Ouderschap en Scheiding maken meteen een afspraak met de ouder(s) voor een gesprek. Aansluitend bieden zij psycho-educatie en maken zij -samen met ouders en kinderen- afspraken en een plan van aanpak. Alleen al het prioriteren van dingen die moeten gebeuren, is erg behulpzaam voor ouders. De kinderen krijgen de ruimte om te vertellen wat zij nodig hebben van beide ouders in de nieuwe situatie. Door de vroege vraagverdieping kunnen de consulenten goed inschatten of aanvullende hulp nog nodig is. Daartoe kunnen zij snel schakelen met partners in de basisondersteuning en daarbuiten. Eventuele verwijzing komt met een gedegen analyse en overzicht van wat mogelijk al gedaan/geregeld is.

Krachten bundelen en actie

Zaalvoetbal als opstap voor gezond contact

In de zomer van 2023 veroorzaakten kinderen en jongeren overlast in Boschveld en Deuren. Via de Brede School in de wijk gaven de jongeren aan dat zij graag wilden zaalvoetballen. De kinderverwerker van Farent, de jongerenwerker van PowerUp073 en de adviseur Gezonde Wijk van de GGD legden contact met studenten Social Work van Avans Hogeschool (Leergemeenschap) en er kwam een gezamenlijk plan: zaalvoetbal met een kindergroep en een jongerengroep. Punten in het plan waren helder: voorafgaand aan het potje voetbal krijgt de jeugd voorlichting over bijvoorbeeld energiedrankjes en andere voeding, sociale media, gezonde slaap en sport en bewegen. Tijdens het voetballen staan thema's centraal zoals weerbaarheid, omgaan met emoties (verlies), respect voor elkaar en de omgeving, talentontwikkeling en omgaan met regels. Ouders zijn betrokken via de gezondheidsvoorlichter van de GGD. Inmiddels is de kindergroep opgestart; de kids trainen elke woensdag-namiddag. De jongerengroep volgt binnenkort. De sportactiviteit is een belangrijk haakje voor laagdrempelige voorlichting en contact met de jeugd.

Versterken van het vangnet voor jongeren

Syllabus mentale weerbaarheid

De mentale gezondheid van jongeren verdient alle aandacht. PowerUp073 en GGD zijn samen met Reimier van Arkel vanaf de start betrokken bij het stadsnetwerk YouthLab. Vanuit het stadsnetwerk draait Youthlab verschillende proeflabs; de Syllabus is er één van. De Syllabus bevat informatie over psychische uitdagingen onder jongeren, inclusief een overzicht van informatieve websites en adviezen voor docenten. De Syllabus geeft onder meer informatie over depressie, eenzaamheid en andere psychische klachten. Ook een stroomdiagram is opgenomen, met te volgen stappen bij zorgen rondom leerlingen. De uitgave is ontwikkeld op verzoek van het onderwijs en samen met ervaringsdeskundige jongeren stelde Youthlab de inhoud en de thema's vast. Onder aanvoering van PowerUp 073, MEE, GGD en Reimier van Arkel hebben verschillende partijen in 's-Hertogenbosch hun kennis en expertise gebundeld op het gebied van mentaal welzijn. De Syllabus wordt na een onderzoeksperiode verspreid over de scholen. Dat is positief, het thema verdient erkenning. Het komende jaar volgt een gedegen evaluatie. Ook onderzoeken de partners waar en hoe de Syllabus geborgd kan worden. De Syllabus is het resultaat van een goede samenwerking tussen informele en specialistische zorg, met de basisondersteuning als verbindende schakel.

Veilige plek op HAS Green Academy

Dropzone mentale gezondheid jongeren

Dropzone is een inlooplek op HAS Green Academy waar jongeren kunnen binnenlopen als zij (tijdelijk) in de knoop zitten. Zij voeren een of meerdere gesprekken met getrainde vrijwilligers van Humanitas. De jeugdverpleegkundige en de jeugdarts van de GGD zijn beschikbaar als achterwacht. In hun eigen school kunnen jongeren snel en gemakkelijk ondersteuning of hulp krijgen. Zij kunnen met van alles komen wat hen dwarszit. Er wordt niet geraaptreurd en zo nodig worden jongeren laagdrempelig verwezen naar partners zoals de huisarts of praktijkondersteuner.

Structureel alert op sexting

Themadagen in het voortgezet onderwijs

In 2017 organiseerden PowerUp073, Humanitas, GGD en Halt de eerste Themadag Respect Me Don't Sext Me. Sindsdien blijft dit thema nadrukkelijk op de agenda voor jongeren en hun ouders/verzorgers. Jaarlijks organiseren de partners Themadagen op scholen voor voortgezet onderwijs zoals Rodenborch, Pierson, Van Maerlant en de Bossche Vakschool. Respect Me Don't Sext Me is uitgewerkt tot een sterke samenwerking, met maatwerk op elke school. Afhankelijk van de vraag van jongeren, hun ouders en/of onderwijspersoneel sluiten organisaties of initiatieven aan. De voorlichting heeft positieve impact op de jongeren en hun ouders. Signalen worden opgepikt en/of doorgegeven na de themadagen. Het thema sexting verdwijnt vooralsnog niet en het blijft belangrijk om dit hoog op de agenda te houden.

Met elkaar tegen mensenhandel

Signaleren én samenwerken

Ook onder professionals is er nog veel onbekendheid rondom mensenhandel en omgaan met (vermoedelijke) slachtoffers. Samen met MEE ontwikkelde Humanitas Gevaarlijke Liefde, een workshop voor docenten en professionals, onder meer in de basisondersteuning. Deelnemers maken kennis met dit thema, leren hoe te signaleren en hoe te handelen. Ook krijgen deelnemers informatie over plekken voor consultatie en hulp. Vaak sluiten partners van de politie (zorgcoördinatoren mensenhandel) aan. Ook de inbreng van ervaringsdeskundigen wordt als enorm waardevol ervaren door de deelnemers. Zij onderschrijven de noodzaak van een brede ketensamenwerking op dit moeilijke thema.

Van Buurtnetwerk naar gespecialiseerde zorg en terug

Schakelen met Reimier van Arkel

De Buurteams met MEE en Farent maken deel uit van brede Wijknetwerken waar professionals van verschillende organisaties elkaar kennen en samenwerken. Denk aan politie, woningcorporaties, huisartsen en geestelijke gezondheidszorg. In het Wijknetwerk bespreken zij complexe kwesties rondom bewoners. Belangrijk voordeel: kwesties blijven niet hangen op onduidelijkheid. Als er zorgen of vragen zijn bijvoorbeeld over de geestelijke gezondheid van bewoners, dan kan de betrokken GGZ-professional (FACT Reimier van Arkel) direct meedelen, aanvullende informatie geven en/of meegaan op een volgend huisbezoek. Er is geen drempel voor overleg en consultatie. Dit maakt het Wijknetwerk slagvaardig en de steun aan bewoners snel en passend. De expertise van Reimier van Arkel is via het Wijknetwerk direct inzetbaar. Er komt snel duidelijkheid over wat er precies speelt. Dat kan juist bij psychische problematiek van groot belang zijn.

Meteen actie en grip op chaos

Buurteams verbinden en jagen aan

Soms zijn er situaties vrijwel alle leefgebieden. Denken aan een situatie waar de verantwoordelijke ouder plotseling wegvalt en kinderen alleen achterblijven, zonder toegang tot financiën, zonder formeel huurderschap voor de woning waar het gezin tot dan toe woont en zonder duidelijkheid over wie juridisch aansprakelijk is in de situatie. Er is zo veel aan de hand en daardoor is de situatie eigenlijk 'van niemand'. Juist in omstandigheden die meeden en intensief samenwerking vergen, kunnen de Buurteams van Farent en MEE hun coördinerende rol pakken. Het gezin zonder ouder(s) heeft direct geld nodig om van te leven, mogelijk (leven) toegang tot de Voedselbank, een regeling met betrekking tot de huurwoning en ook de (noodzakelijke) huurtoeslag, afstemming met SVB over doorlopen van kinderbijslag, contact met belastingdienst en juridische ondersteuning om te komen tot een passende voogdsituatie, contact met onderbouw, op zoek naar naasten van het gezin enzovoort. Het betrokken Buurteam kan niet alles oplossen. Maar coördineren, praktisch regelen van eerste levensbehoeften en vrijwillige support kan wel. En veel belangrijker nog: niet loslaten. De kinderen in kwestie niet, maar ook de professionals niet. Van het Team Toegang en Regie, tot de Doorbraaktafel, Sociaal Raadslieden, Eerste Hulp bij Geldzaken, Voedselbank, betrokken huisarts, collega's bij GGD en Humanitas en anderen; iedereen moet meebewegen en wordt gevraagd om te schakelen met systemen die ontbrekend (kunnen) zijn in complexe crisissituaties. In samenwerking kunnen alle betrokken organisaties doorpakken en zorgen dat er zo snel mogelijk weer een acceptabele situatie ontstaat. Samen bieden we maatwerk!

Expertise bundelen bij onveiligheid

Team Collegiale Toetsing

Het Team Collegiale Toetsing (TCT) bestaat uit buurtteamleden van MEE en Farent die extra zijn geschoold op veiligheid, grensoverschrijdend gedrag en huiselijk geweld. Expertise op het gebied van leven met een beperking, veiligheid en huiselijk geweld worden gecombineerd. In 2024 maken we de kennis van het TCT ook toegankelijk voor Humanitas en de GGD. De professionals van het TCT komen regelmatig bij elkaar; zij bieden ondersteuning bij situaties waar de veiligheid van mensen in het geding is. Denk aan vermoeden van kindermishandeling, criminele activiteiten, wapenbezit of bedreiging. Maar ook fraude of zwangerschap bij een ouder met een licht verstandelijke beperking. Het TCT vergaart inzicht in wat er speelt en verkent perspectieven. Op basis van een gedragen analyse maakt het TCT een plan, samen met de professionals die inbrengen. Stappen om de huiselijk geweld te stoppen en/of veiligheid te vergroten, worden verantwoord gezet en het vastgelopen (gezins-)systeem komt positief en haalbaar in beweging.

Vroege interventie bij thuysadministratie

Thuisadministratie

Het is bekend dat vroege interventie en preventie cruciaal zijn bij financiële problemen. In de Thuisadministratie van Humanitas bieden gespecialiseerde vrijwilligers praktische ondersteuning en dat vergroot de kans op succes. Zij komen bij mensen thuis en werken gaandeweg samen aan meer zelfredzaamheid. Vanuit de Buurteams is er veel samenwerking met de Thuisadministratie. Ook de samenwerking met de gemeente (Eerste Hulp bij Geldzaken) loopt goed. Partners vinden elkaar en verwijzen deelnemers naar elkaar door. En alle partners wijzen inwoners op zelfredzaamheid en samenredzaamheid. Structureel, bij de organisaties en ook bij de Wijkpleinen, worden bewoners geattendeerd op de beschikbare ondersteuning. Zo voorkomen we met elkaar dat inwoners tussen de wal en het schip vallen.

Bewoners in beweging

Samen Dementievriendelijke gemeente

In samenwerking met 'S-PORT en studenten van Avans Hogeschool organiseren Farent en GGD bijzondere middagen over demetie voor wijkbewoners. Doel was het vergroten van bewustzijn over demetie. Wat is demetie, waarom is 's-Hertogenbosch een dementievriendelijke gemeente, wat betekent dat en vooral ook: wat kun je zelf doen om de ontwikkeling van demetie mogelijk te vertragen? Bewoners kregen preventieve tips die de kans op demetie kunnen verkleinen. Ervarendeskundige mantelzorgers deelden hun verhaal. En natuurlijk werden alle aanwezigen uitgedaagd om letterlijk in beweging te komen. Switch to move, ofwel bewegen op muziek voor ouderen, helpt daarbij.

Roekvrij leven voor iedereen

Wijk aanpak vergt vereende krachten

In de wijk West doet een keurzaam ervaring met de gezamenlijke wijk aanpak Roekvrij leven voor iedereen. Het kernteam bestaat uit GGD-voorlichters, Farent-opbouwwerkers, experts van Novadic Kentron verslavingszorg, ervaringsdeskundigen, de gemeente 's-Hertogenbosch en sleutelfiguren in de wijk. Doelen zijn: meer gesprek over stoppen met roken, sneller en/of eenvoudiger toelating naar stoppen-met-roken zorg en bewoners meer inzicht in passende en succesvolle stoppen-met-roken zorg. Bewust kiezen de partners voor een brede aanpak. Ook bewoners in West, waar vaker sprake is van sociale- en gezondheidsproblematiek, hebben recht op een roekvrij leven. Vereende krachten zijn daarbij hard nodig!

Samen succesvol

Het Regionaal Trainingscentrum

In 2023 boden 29 verschillende trainers van Farent, MEE, GGD, Ypse en Humanitas in totaal 41 trainingen voor 380 deelnemers. Daarnaast boden 16 versillende trainers van de samenwerkingspartners 21 volwassenen-trainingen voor 156 deelnemers. Dat gebeurt allemaal in en vanuit het Regionaal Trainingscentrum en de samenwerking is succesvol: van jong tot oud ontmoeten en ondersteunen deelneemsters elkaar in de trainingen. De kortdurende trainingen zijn preventief en dragen indirect bij aan de sociale sfeer in de stad. Kosten voor het trainingscentrum worden gedeeld en trainers leren van elkaar en versterken elkaar. Daarmee is het RTC een mooi voorbeeld van 'samen succes gegarandeerd'.

